

УДК 792.024

Марія АРТЕМЕНКО,
кандидат технічних наук,
доцент кафедри дизайну
Херсонського національного
технічного університету

ТЕНДЕНЦІЇ ДОДАТКОВОГО ОЗДОБЛЕННЯ ТЕКСТИЛЬНОЇ ВИТИНАНКИ В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

Стаття присвячена дослідженню принципів збільшення декоративності текстильної витинанки за рахунок використання пластики матеріалу та технологічно-конструктивних прийомів. В роботі систематизовано тенденції її додаткового оздоблення в сучасному дизайні одягу.

Ключові слова: текстильна витинанка, пластика матеріалу, дизайн одягу, оздоблення, декорування.

Статья посвящена исследованию принципов увеличения декоративности текстильной вытынанки за счет использования пластики материала и технологично-конструктивных приёмов. В работе систематизированы тенденции её дополнительной отделки в современном дизайне одежды.

Ключевые слова: текстильная вытынанка, пластика материала, дизайн одежды, отделка, декорирование.

The article investigates the principles increase decorative of textile vytynanky due to the use ductility of materials and technological-constructive techniques. In work systematized trends of its additional decoration in contemporary fashion design.

Key words: textile vytynanka, ductility of materials, fashion design, decoration and finish in the clothes.

Постановка проблеми. Сьогодні у текстильному дизайні відзначаються дві основні тенденції – розвиток нових технологій і повернення до народних технік, шляхом переосмислення останніх та внесення в них сучасного бачення. Звідси з'являється інтерес до декоративної народної творчості.

Одним із перспективних для перевтілення видів декоративної народної творчості є мистецтво витинання, яке має багатовікові традиції та значну територію поширення своєї популярності, про що вже згадувалося в попередніх роботах [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню традиційної української витинанки присвячено чимало праць провідних вітчизняних науковців – М.Є. Станкевич, Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, Т.Г. Побережніков, Т.П. Ковальчук, Н.І. Резніченко, В. Мельник та інших [2-5].

Проте більшість з них розглядають зазначене питання з точки зору декоративної народної творчості без практичного застосування в художньому проектуванні сучасного одягу, аксесуарів, взуття тощо, дизайн яких оснований на оздобленні наскрізним прорізним рисунком сьогодні набуває актуальності.

Мета та завдання дослідження. Дослідження має на меті систематизацію тенденцій додаткового оздоблення текстильної витинанки, що використовується в сучасному дизайні одягу, шляхом виявлення принципів збільшення її декоративності за рахунок використання пластики матеріалів та різних технологічно-конструктивних прийомів.

Виклад основного матеріалу. Декоративні можливості витинанки доволі широкі – сюжет, орнаментика, ритм, складна

композиційна будова, графіка ліній тощо, а сьогодні в цей перелік, виходячи за межі традиційної паперової витинанки, ще можна додати й пластику матеріалу. Зазначений факт зумовлений розвитком та популяризацією лазерних технологій перфорації, що значно спрощують та прискорюють процес отримання ажурного рисунку з чіткими контурами на будь-якому текстильному матеріалі – тканина, трикотаж, неткані матеріали, шкіра чи хутро (рис.1).

Тенденція використання в дизайні одягу технологій перфорації для отримання наскрізного прорізного рисунку простежується на модному подіумі починаючи з 2009 року. Одяг декорований витинанням зустрічається в колекціях таких світових торговельних марок як Proenza Schouler, Carven, Christopher Kane, Alexander McQueen, Just Cavalli, Burberry Prorsum, Damir Doma, Chloe та інші.

Використання техніки витинання з метою оздоблення одягу ненове [6] і традиційно для даної групи виробів народного вжитку виконується на шкірі, оскільки її пластичні властивості дозволяють зберегти чіткі контури рисунку незалежно від часу експлуатації виробу. Проте сьогодні рівень розвитку текстильної промисловості та тотальне поширення лазерних технологій у виробництво дозволяє декорувати одяг наскрізним прорізним рисунком, що виготовлений з будь-якого текстильного матеріалу. Подібні моделі одягу зустрічаються в колекціях таких світових брендів як Giles, Marchesa тощо.

Пластичні властивості матеріалу в цьому випадку впливають на декоративні особливості ажурному рисунку, змінюючи пластику його ліній. Проведені практичні експерименти з витинанкою на тканині продемонстрували, що показники жорсткості матеріалу визначають кордонні розміри кожного прорізного елемента, конфігурацію їх контурів, а також напрямок розташування. Крім того, у випадку з одягом слід враховувати, що рисунок буде розташований не на плоскій статичній поверхні, а на тривимірному динамічному «об'єкті» – поверхні тіла людини. Останній факт дозволяє використовувати динаміку руху людини як фактор, що надає додаткові візуально-декоративні ефекти при сприйнятті текстильної витинанки в одязі.

Для підтвердження широких можливостей текстильного витинання у випадку використання його як техніки декорування одягу та аксесуарів доцільно розглянути, які додаткові ефекти можливо застосувати та сумістити з нею для збільшення художньо-естетичних якостей таких виробів.

На основі дослідження та аналізу моделей одягу сучасних модних дизайнерів можна стверджувати, що крім безпосереднього заповнення вирізаними орнаментальними елементами художники-модельєри для збільшення художньої виразності костюма застосовують додаткові декоративні оздоблення.

Технологічно досягти декоративних ефектів текстильної витинанки можна різними способами, наприклад, введенням швейної фурнітури, намистин, пайєток, люверсів тощо (рис. 2).

Серед моделей одягу різних торговельних марок часто можна зустріти сукні або інші предмети костюма, в яких ажурний рисунок текстильної витинанки накладається на тканину контрастного до основної кольору або фактури. Такий простий прийом значно підвищує виразність текстильної витинанки та дозволяє її використовувати на делікатних місцях тіла людини та для одягу осінньо-зимового сезону.

Також є декілька способів створення 3D-ефектів на поверхні текстильної витинанки. Такі ефекти досягаються, насамперед, за рахунок витинання рисунку не за всім контуром, за рахунок крою або за принципом «кірігамі». Оздоблення одягу подібним способом можна побачити в моделях дизайнерів Yiging Yin, Eunsuk Hur, Helmut Lang.

Крім того, за допомогою декоративних ефектів можна вирішити питання щодо процесу закріплення ниток тканини за контуром рисунку текстильної витинанки. Наприклад, розпушування зрізу, обметування зрізу контрастними нитками або підпалювання та підфарбування країв зрізу.

Таким чином, можна зробити висновок, що текстильна витинанка має широкі перспективи становлення як техніка декорування одягу та аксесуарів, вона розкриває перед митцями безкінецьні горизонти для втілення творчих ідей.

Рис. 1. Текстильна витинанка на різних матеріалах

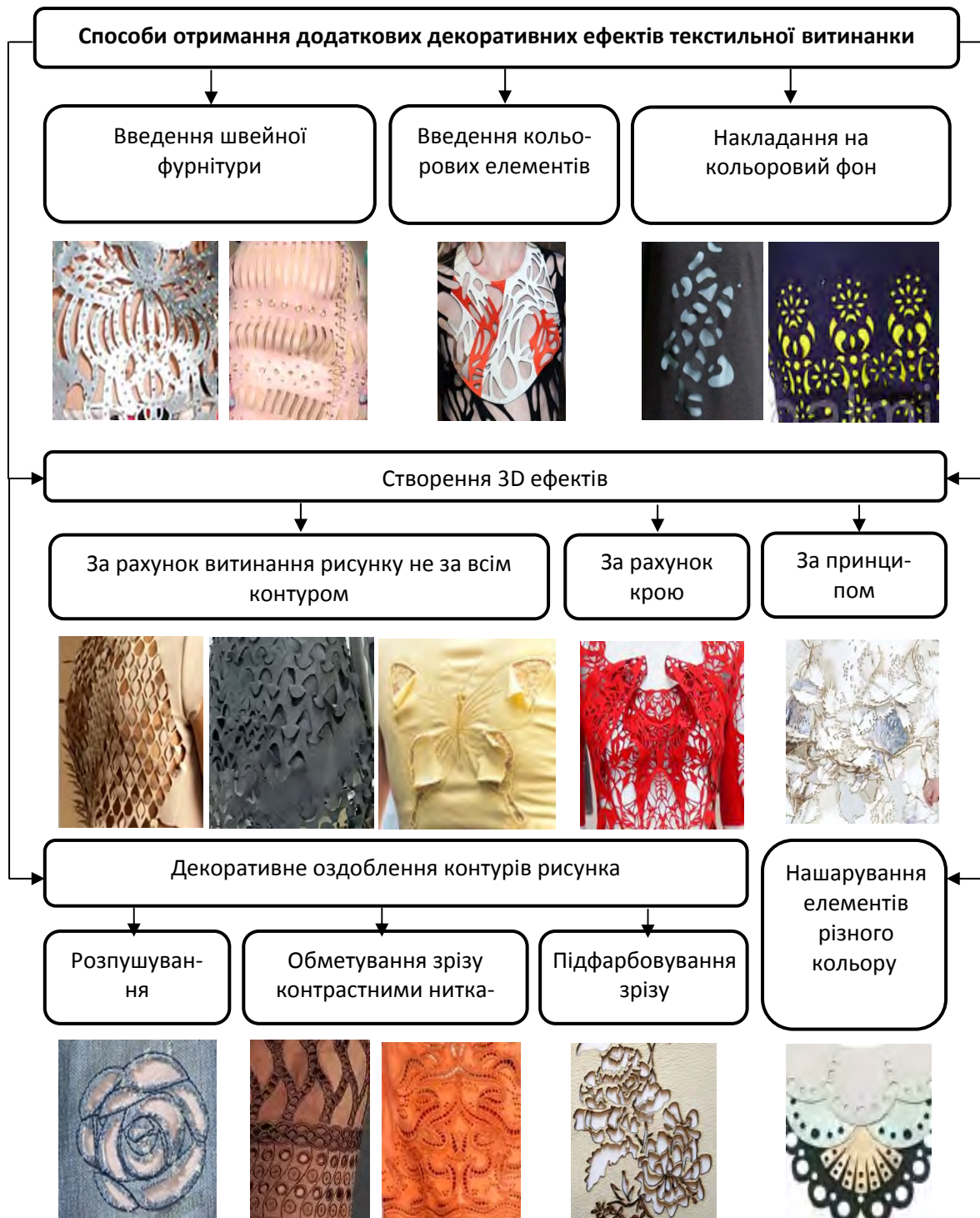

Рис. 2. Технологічно-конструктивні прийоми досягнення декоративності у текстильній витинанці

Висновки:

Пластичні властивості текстильного матеріалу, його показники жорсткості впливають на декоративні особливості ажурному рисунку отриманого витинанням: змінюють пластику ліній, визначають кордонні розміри кожного прорізного елемента, конфігурацію контурів та напрямок їх розташування.

Динаміка руху людини надає можливість створення додаткових візуально-декоративних ефектів при сприйнятті текстильної витинанки в одязі.

Виявлено та систематизовано такі конструктивно-технологічні прийоми або способи досягнення додаткової декоративності в текстильній витинанці: введення швейної фурнітури, введення кольорових елементів, накладання на кольоровий фон, створення 3D-ефектів, декоративне оздоблення контурів рисунка, нашарування елементів різного кольору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артеменко М.П. Мистецтво витинання в історико-культурній ретроспективі / М.П. Артеменко // Культурологічний та мистецтвознавчий журнал «Аркадія» - Одеса, 2015. - №1(42) - С.68-72.
2. Станкевич М.Є. Українські витинанки / М. Є. Станкевич – К. : Наукова думка, 1986. – 123 с.
3. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
4. Ковальчук Т.П. Види художественной работы с бумагой / Т. П. Ковальчук, Н. И. Резниченко. – Одесса: Астропринт, 1998. – 76 с.
5. Мельник, В. М. Мистецтво витинанки та аплікації : навч. посіб. / В. М. Мельник. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2006. – 256 с.
6. Походження витинанки. Історична довідка. / І. Зяткіна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrvytnanka.com.ua/ru/ychimjoomla/index.php/UA/pablis/151-pokhodzhennya-vitinanki.html>